

Folkets egen kirke

*Forslag til fremtidig kirkeordning for den norske kirke
(kortversjon)
Av sokneprest Dagfinn Bjerkestrand, 11. juni 2015*

1. MENIGHETEN ER GRUNNENHETEN I DEN NORSKE KIRKE.

- a. Den norske kirke består av selvstendige menigheter. Alle andre styringsredskap og støttefunksjoner er på menighetens vegne.
- b. Menigheten vil som regel ha ett kirkebygg som hovedsamlingssted for gudstjenester og kirkelige handlinger. I større byer vil det ikke være uvanlig med geografisk uavhengige menigheter.
- c. Menigheten styres av et menighetsråd.
- d. Menigheten forvalter sin egen inntekt.
- e. Menighetsrådet er ansettelsesmyndighet for alle sine ansatte.
- f. Menigheten eier sine egne kirkebygg, menighetshus, fond, legater osv.
- g. Menighetene overfører det formelle, praktiske og overordnede arbeidsgiveransvar til bispedømmet som da får tilsyn med menighetene slik at lover og regler blir fulgt, og at alle ansatte og frivillige får gode arbeidsvilkår. Bispedømmet får en fastsatt andel av menighetens inntekt for å utføre sine tjenester.
- h. Menigheten består av enkeltmedlemmer.
- i. Gudstjenesten er menighetens hovedsamling. Denne feires vanligvis søndag formiddag. Menigheten bestemmer selv forordningen.
- j. Menighetsrådet utnevner også et *menighetens bygningsråd*, som har ansvaret for vedlikeholdet av det bygningsmessige.
- k. Menighetene bestemmer selv hvilke andre menigheter og hvor mange menigheter de ønsker å samarbeide med (*soknelag*) eller hvem de vil slå seg sammen med.
- l. Den daglige ledelse i menigheten skjer vanligvis gjennom en av prestene, som da får tittelen *sokneprest*. De andre ansatte har da medarbeidersamtale hos denne presten. Menighetsrådets valgte leder gjennomfører medarbeidersamtale med ledende sokneprest. Menighetsrådet kan velge å overføre også denne ledelsesfunksjonen til bispedømmet.
- m. Bispedømmet er derfor vanligvis part i lokale forhandlinger.

- n. Stillingsinstrukser utarbeides som regel av menigheten innenfor kirkerådets eller kirkemøtets rammer.
- o. Menigheten velger selv sin egen språkform.
- p. Hver menighet bør ansette en *kirkeverge*. Kirkevergen fører tilsyn med alt av menighetens eiendommer, herunder også kirkeboken.
- q. Menighetsrådet velges av og blant menighetens medlemmer på liknende måte som tidligere. Det må være anledning til å stille flere lister og valget legges til rette for at flest mulig kan delta.
- r. Menigheter kan tre ut av Den norske kirke eller nedlegges kun ved avstemning med kvalifisert og absolutt flertall blant menighetens medlemmer.
- s. Samarbeidsform mellom bedehusforsamlinger og menigheter i Den norske kirke avgjøres lokalt.

2. KIRKELIG INNDELING

- a. Bispedømmerådet består av representanter valgt av menighetene.
- b. Kirkerådet består av representanter valgt av bispedømmene.
- c. Antallet bispedømmer bør økes, slik at man kan sløyfe prostiet som styringsnivå. Men de enkelte bispedømmer kan likevel (midlertidig) velge å dele opp sitt arbeidsgiveransvar og tilsyn inn i prostier eller tilsvarende. (Se også 1 k.)
- d. Små menigheter kan velge å bli *kapelldistrikt*. Dette styres av et *kapellråd* på liknende måte som et menighetsråd, men med visse begrensninger. Et kapelldistrikt leier inn de tjenester de ønsker fra andre menigheter i Den norske kirke.
- e. Alle nivåer skal ha et årlig årsmøte der i prinsippet alle medlemmer, menigheter eller bispedømmer er representert; henholdsvis *menighetsmøte*, *bispedømmemøte* og *kirkemøte*.
- f. Alle menigheter skal være selvstendige juridiske enheter med eget MVA-nummer i Brønnøysundregistrene. Det samme gjelder hvert enkelt bispedømme, men også kirkerådet.

3. FINANSIERING OG MEDLEMSSKAP

- a. Enkeltmedlemmer betaler en årlig medlemskontingent til menigheten.
- b. Menighetsrådet fastsetter størrelsen på kontingenten innenfor en ramme bestemt av kirkerådet, anslagsvis til om lag 1 % av brutto inntekt.
- c. Medlemskontingenten bør også kunne gi fradrag i skatten, på liknende måte som fagforeningskontingenten i dag.
- d. Man melder seg inn i en luthersk menighet vanligvis gjennom dåpen. Begrepet *tilhørig* byttes ut med begrepet *barn av medlem*. Hvis innmelding eller dåp ikke er skjedd innen fylte atten år kan personen slettes fra registeret.
- e. Et medlem av Den norske kirke skal ikke betale for enkelt-tjenester. Det samme gjelder også barn av medlem. Gravferdsseremoni, vigsel, dåp, sjelesorgsamtaler, trosopplæringstiltak, konfirmantleir og alt annet skal være inkludert i medlemskontingenten, som dermed må settes såpass høyt at den dekker disse utgiftene.
- f. Hvis et medlem ønsker å få utført en kirkelig handling et annet sted enn i sin egen menighet, skal hjemmemenigheten betale den utførende menighet en nærmere bestemt avgift for dette.
- g. Hvis noen som ikke er medlem i Den norske kirke ønsker utført en tjeneste i menigheten, slik som vigsel eller gravferd, så må man betale en avgift for denne tjenesten.
- h. Medlemskontingenten innkreves over skatteseddelen og/eller lønnslippen.
- i. Alle folkevalgte i menighetsråd og andre råd skal ha en godtgjørelse for sitt arbeid i rådet.
- j. Frivillige gaver kan gis til alle nivå i kirken.

4. FORHOLDET TIL KONGERIKET NORGE

- a. Grunnlovens paragraf 16 bør lyde slik: «*Alle innbyggere i riket har fri religionsutøvelse. Alle tros- og livssynssamfunn skal understøttes på lik linje.*»
- b. Grunnlovens § 4 forandres til: «*Kongen velger selv sitt livssyn og sin trosbekjennelse.*»

- c. Kongeriket Norges konge og dronning (monarken) står fritt til å velge livssyn. Monarkens barn får de samme religiøse plikter og tillatelser som alle andre borgere får når de fyller femten år.
- d. Den norske kirke er forvalter av en over tusenårig tradisjon i Norge, og vil alltid stille til tjeneste for kongehuset ved kroning, signing, vigsel eller andre kirkelige handlinger som ønskes utført av kongehusets medlemmer. Om monarken og kirkemøtet i fellesskap bestemmer det, er det ønskelig at den enkelte monark personlig kan være kirkens høye beskytter eller symbolske overhode.
- e. Vedlikeholdet av middelalderkirkene overføres til en ny etat som man kan kalle *kirkeantikvaren*. Denne bør finansieres av det offentlige. Nidaros domkirke og andre særskilte kirkebygg bør også legges inn under kirkeantikvaren.
- f. Den norske kirke blir ellers å regne som et selvstendig kirkesamfunn, på lik linje med andre tros- og livssynssamfunn i landet.
- g. Man henstiller til det offentlige om å være behjelpelig med å formidle medlemskontingenten via skatteseddelen/lønnskappen. Slik kan det gjøres for alle tros- og livssynssamfunn.
- h. Det ligger i kirkens natur som en misjonerende folkekirke at den vil strebe etter å være til stede overalt i hele landet med kirkelig betjening for hele folket. Det samme gjelder norske borgere i utlandet.

5. GRAVPLASSER OG KIRKEGÅRDER

- a. Gravferdsadministrasjonen skilles ut fra Den norske kirke som en egen offentlig etat.
- b. Alle borgere i landet betaler en gravferdsavgift til drift av gravferdsetaten. Denne vil anslagsvis tilsvare om lag 0,5 % av brutto inntekt.
- c. Det offentlige *kan* senere velge å kjøpe gravferdsetatens tjenester av menigheten.
- d. Kirkebyggene og kirkegårdene skiller lag i eiendomsregisteret, slik at kommunene blir ansvarlige eiere av gravplasser og kommunale krematorier, og menighetene eier kirkebyggene.

- e. Eventuell religiøs innvielse av gravsteder skjer ved hver enkelt grav.

6. SENTRALE ORGANERS OPPGAVER

- a. Kirkerådet legger til rette for kirkemusikken og annet arbeid i menighetene med å utgi salmebok, koralbok, liturgiforslag, koordinere utviklingen av datasystemer, formidle ressurser til trosopplæring og annet hjelpemateriell.
- b. Kirkerådet administrerer kirkens medlemsregister.
- c. Kirkerådet er part i sentrale forhandlinger og fastsetter kvalifikasjonskrav osv.
- d. Menighetsrådet er ankeinstans hvis en avgjørelse gjort av en menighetsansatt skal ankes.
- e. Bispedømmerådet er ankeinstans hvis menighetsrådets avgjørelse i en sak skal ankes.
- f. Kirkerådet er ankeinstans hvis bispedømmets avgjørelse i en sak skal ankes.

7. BISKOP OG VALG AV BISKOP

- a. Biskop er ikke en stilling man kan søke på, men man blir kallet, slik som tidligere.
- b. Biskop ordinerer prester vanligvis til en bestemt stilling i kirken, som tidligere. Kirkemøtet bestemmer de fullmaktene som en slik ordinasjon skal omfatte, slik som sakramentsforvaltning og lokal læremyndighet.
- c. Kirkerådet kaller og ansetter biskoper.
- d. Den geistlige representant i kirkerådet kalles for *erkebiskop*.
- e. Biskopenes felles *bispemøte* har i fellesskap teologisk og kirkerettslig tilsyn med erkebiskopen.

8. NÆRMERE FORSKRIFTER

Dette dokumentet er kun en skisse over den antatt beste kirkeordning man kan lage i Norge.

Nærmere forskrifter og juridiske detaljer om kirkeordningen er ikke beskrevet i dette forslaget. Likedan er det en selvfølge at norsk lov blir fulgt i de forskjellige råd og organer, slik som arbeidsmiljøloven, likestillingsloven, offentlighetsloven osv.

Denne skissen tar heller ikke stilling til Opplysningsvesenets fond eller forholdet til misjonsorganisasjonene og hvordan utadrettet misjonsarbeid best kan organiseres. Det er også andre råd som framtida må avklares for, slik som Samisk kirkeråd, Ungdommens kirkemøte, Lærenemnda, osv.

9. OPPSUMMERING AV KORTVERSJONEN

- *Menigheten er kirkens selvstendige grunnenhet og denne selvstendighet bør fravikes bare i de tilfeller der lover og regler risikerer å bli brutt eller allerede er brutt.*
- *Kirkens finansieringskilde blir medlemskontingenten, innkrevd over skattesseddelen, som en nærmere bestemt prosentandel av netto inntekt. Denne disponeres av menighetene. Kontingenten gir skattefradrag.*
- *Medlemskontingenten dekker alle tjenester for alle medlemmer, ingen skal måtte betale for enkelt-tjenester.*
- *Arbeidsgiveransvaret overføres av menigheten fra menigheten til bispedømmet. Unntaket er kirkerådets og bispedømmets ansatte. Menigheten ansetter selv både prest og alle de andre.*
- *Gravferdsetaten skiller lag med kirken og blir en egen, offentlig etat. Denne kan kirken eventuelt senere overta, mot betaling. Alle borgere betaler en gravferdsavgift som skal finansiere gravferdsutgiftene det offentlige har.*
- *Kirkeantikvaren overtar ansvaret for fredede kirkebygg.*
- *Menigheten eier selv kirkebyggene og all annen bygningsmasse i menigheten, men ikke kirkegårdene.*
- *En rekke praktiske løsninger og bestemmelser kan videreføres som tidligere, slik som ansvarsfordeling mellom menighetsmøte og menighetsråd, liturgi og salmebok, arbeidsmåter for bispedømmeråd og kirkemøte osv.*
- *Selv om Den norske kirke blir et uavhengig trossamfunn, bør kirken være bevisst sin historiske rolle som landets folkekirke og fortsatt knytte bånd til kongen og de folkevalgte.*